

1. (i) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿਓ।

12 x 1/2 = 6

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸਰੋਤ - ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ
ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਸੀ ਸਰੋਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਹੈ?

(ੲ / ੧੦)

(ੳ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੇ ਉੱਚੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰੋਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?

(ੴ) ਆਧੁਨਿਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚ
ਦੇ ਖਾਣੇ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਨਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵੇਖਦੇ ਹਨ?

(ੵ) ਸਰੋਤ-ਰਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨੀ ਰਿੱਤਾਂ ਮਾਂਦਰੀਆਂ ਤੇ?

(੶) ਸਮਾਜ ਦੀ - ਰੱਖਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ - ਸਿੱਖੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

(੷) ਪੰਡਿਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਹੈ? (ੲ / ੧੦)

(੸) ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਰੋਤ ਵਿੱਚ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਹੈ?

(੹) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ
ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਹੈ?

(੺) ਉੱਚੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿਹੜੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਸੀ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਡਿਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਹੈ?

(੻) ਨਵੀਂ ਪੰਡਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਹੈ?

(੼) ਉੱਚੇ ਪੰਡਿਤੀ ਅਤੇ ਪੰਡਿਤੀ ਪੰਡਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੰਡਿਤੀ ਵਿੱਚ
ਕਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਮਾਂਦਰੀਆਂ ਤੇ?

(ii) (ੳ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ 'ਵਿਦਿਆਰਥੀ' ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਡਿਤੀ ਵਿੱਚ
ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਹੈ? (ੲ / ੧੦)

(ੴ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਹੈ?

(ੵ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ (੶) ਵਿਦਿਆਰਥੀ

(੷) ਵਿਦਿਆਰਥੀ (੸) ਵਿਦਿਆਰਥੀ

(੹) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ 'ਤੇ ਉੱਚੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ

ਜਿਹੜੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਸੀ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਡਿਤੀ ਵਿੱਚ (ੲ / ੧੦)

(੺) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਉੱਚੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ

ਪਾਰਕ ਤੋਂ ਉੱਥੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
 ਪਿਛਲਾ ਸਿੱਖ ਸਮੇਂਗੀ ਦੀ ਰਵਿਤ 'ਹੋਸਤ' ਦੀ ਸਤਰ ਵਿਚ
 ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ।

(iii) (i) ਗਰਿੰਦਰ ਆਪਣੇ ਭਾਗ ਤੇ ਵੇ ਸਤਰ ਵਿਚ ਦੀ ਆਖਣਾ ਕਿ
 ਸੀ ? $4 \times \frac{1}{2} = 2$

(ii) 'ਸਾਡਾ ਖੋਲ' ਰਾਗੀ ਦੀ ਆਂ ਘਟ ਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਦੇ ਵਿਗੇ
 ਵਰਤ ਵਾਧਵਈਆ ਯ ?

(a) 'ਦਰ ਮ ਆਪਣੇ' ਰਾਗੀ ਦੀ ਆਤਾ ਵਿਗੇ ?
 (b) ਮੀ ਤੇ (c) ਖੁੱਲੀ ਗਲੀ (d) ਯੋਗ (e) ਵਿਚ ਵਾਧ

(f) ਮੀ ਤੇ ਦੀ ਗੁਰੂ ਸੇਲੀ ਰਿਖ ਆਈ ਸੀ ?

(g) ਆਪਣਾ ਸਮੇਤ ਰਿਖ ਗਾ ਸਿਗ ਸੀ ?

(h) ਸੁਗੀਰ ਭਗਤ ਸਿੱਖ ਤੇ ਉਸਦੀ ਸਮੇਤ ਵਿਗੇ ਦੇ
 ਵਾਗ ਰਿਖ ਸਿਖ ਸਕ ?

(iv) ਅਖਾਉਤਾਂ ਖੁਰੀਆ ਰੰਗ :- $6 \times \frac{1}{2} = 3$
 $-10 \times \frac{1}{2} = 5$

- (i) ਟੁੱਟਾ ਟੁੱਟੇ - - - - -
- (ii) ਮਾਂਦੇ ਖੁਰਈ - - - - -
- (iii) ਦਿੱਖਿਆ ਵਿਚਾਰੀ - - - - -
- (iv) ਖਿੱਲੀ ਸਾਗਮਣੇ - - - - -
- (v) - - - - - ਰੰਗ ਭਗੇ ਪਾਈ
- (vi) - - - - - ਖਾਣੀ ਦੇ ਨੀ ਪੁੰਦੇ
- (vii) - - - - - ਮੈਂ ਬਿਮਾਰ
- (viii) - - - - - ਮੈਂ ਦਰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ
- (ix) - - - - - ਤੂੰ ਮਾਂਗ ਮੰਤ੍ਰਾ ਬਿਤਾ - - - - -
- (x) ਮੰਗ ਤਾਰੇ - - - - -

2- ਰਿਸੇ ਅੱਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ :- $8 \times 3 = 24$

(i) 'ਪੰਜਾਬੀ ਸਤਿਨਾਮਾ' ਪਰਿਵਰਤਨ ਯਾਤ ਵਿਚ ਵਾਧਵਈ
 ਦੀ ਤਰ 'ਸਾਡਾ ਸਮੇਤ ਸਾਡੇ' ਦੀ ਅਰਿਤ ਰਿਤਾ ਸਿਖਾ ਯ ?
 ਸਿਮ ਵਾਧੇ ਖੋਲ ਦੇ ਦਸੇ।

(ii) ਦਸੇ ਰਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਤਿਨਾਮਾ ਵਿਚ ਵਾਧਵਈ ਦੇ ਨਾਵ.
 ਨਾਮ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦੀ ਉਥਈਆ ਆਈ ਯ, ਰਿਖ ?

(iii) ਪੰਜਾਬੀ ਨਵਲਾਂ ਤੇ ਦੀ ਭਾਵ ਯ ? ਤੇ ਰਿਸਦਾ ਦੀ
 ਮੁੱਠਦੇ ਯ ?

(iv) ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਉਗਰੇ ਦੇ ਵਧਵਈ ਸਰੁਧ-ਵਾਧੇ ਦਸੇ।

(ੳ) ਧੰਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਮੀਆਂ ਖੇਰ ਰੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ
ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀਆਂ ਯਕ। ਏਸੇ।

(ੲ) ਲਵਣਗੀਤਾਂ ਦੇ ਇਨਾਂ ਏਕ ਰੱਖਾਈਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਏਕ
ਬਣਾਈਆਂ ਗਿੱਲੀ ਏਕਾਂ ਸਾਖੀਆਂ ਖਾਂ। ਬਾਘਰ ਸਾਖਰਾਈ ਏਕ।

(ੳ) ਖੇਰ. ਰਖਾ ਏਕ ਸਾਖਰਾਈ ਰਖਾ ਏਕ ਸੀ ਏਕਿਓਂ ੧

(ੴ) ਧੰਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖੇਰ-ਯੰਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਸੰਗਿਓਂ ਏਕੇ ਇਨਾਂ ਸੇ ਸੁਤ
ਮਰਜੀਤ ਏਕ ਮਰਜੀ ਏ। ਏਕ ੧

ਏਕ ਖੇਰ ਇੱਠਾ ਏਕ ਖੇਰ ਸੰਗਿ ਏ ਏਕਾਂ ਇੱਠ ਸਮੁੱਠੀ
ਏਕ ਏ। ਸਮੁੱਠ ਰਖ ਦੇ ਇੱਠੇ।

(ੵ) ਸਮੁੱਠੀ ਖੇਰਿਓਂ ਇੱਠ ਏਕਾਂ ਗਿਠਾਓਂ ਏਕੇ ਸਾਖਰਾਈ ੧੨
ਤੁਹਾਡੇ ਮਰਜੇ ਇੱਠ ਮਰਜਰ ਏਕੇ ਇੱਠ ਏਕੀਆਂ ਦੀ ਲੁਕੀਠਾਓਂ

੩. ਖਰੀਏ ਖਰੀ ਗੁੱਟ ਏਕੀ ਏ। ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਇੱਠ ਏਕੇ ਏ
ਏਕੇ ਦੀ ਸੰਗਿ ਏਕੇ।

1+3+1=5

ਏਕਾਂ ਇੱਠੇ ਇੱਠੇ ਏ ਏਕਾਂ-ਏਕ ਏਕੀਆਂ ਸੇ ਖੇਰ ਇੱਠੇ ਇੱਠੇ
ਇੱਠ ਤੁਹਾਡੇ ਏਕੇ ਏਕ ਮਰਜੇ ਏਕੇ ਇੱਠੇ ਗਿਠਾ ਏਕੇ ਏਕਾਂ
ਏਕ ਮਰੀ ਏਕੀ ਸੀਤੀ ਗਈ ਏਕੇ।

੪. ਏਕੇ ਇੱਠੇ ਏਕੇ ਦੀ ਸੰਗਿ-ਏਕਾਂ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕਾਂ ਸਿਰਏਕੇ
ਦੀ ਇੱਠੇ।

1+4=5

ਏਕ ਮਰਜੇ ਸਮੁੱਠੀ ਏਕੇ ਏਕੀ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ
ਏਕੇ ਇੱਠੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ
ਏਕੀ ਇੱਠ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ
ਇੱਠ ਦੀ ਇੱਠੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ
ਏਕੇ ਇੱਠੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ

ਏਕਾਂ ਸਮੁੱਠੀ ਦੀ ਏਕਾਂ ਇੱਠੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ
ਮਰਜੇ, ਏਕਾਂ ਇੱਠੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ
ਇੱਠੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ
ਏਕੇ। ਇੱਠੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ
ਏਕੇ ਏਕੇ ਦੀ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ

ਏਕਾਂ ਸਮੁੱਠੀ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ
ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ
ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ
ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ
ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ ਏਕੇ

एक जग, जेकां सात रा जीवता सात जात जिये ये।
 मन्ध समष्टे ज बि रिम उ याचिरे लणी जिकां रोग
 हे आकरां रसत मगारुके ये जे। रिम लणी मन्ध
 हे रिम उये हरिआ काचिरी ये। जीवता वरी
 जीव ही हरिआ वरी रिम गुणी हयाली ये।

5. जे रिम साधर मगुगं दिचें रिम हे साधर मगुगं
 साधरां हे साधर रसा उगतीस अहमार रिम।

(३) सिद्धिभिरा, शीरहा, मगस, डोटा, भीरक, कॅमी २ 1/2 + 2 1/2 = 5
 (४) मगिरमा, यमसाया, रिउलांग, खर्चुमात्रा, रिचयाउ, यदुआरा

6. जे रिम हांसां दिचें रिम सांउ हांसां हा येवत रिम
 रिम निवरेसा अहमार हास- हांसां रवे। - 7x1 = 7

- (३) धर्मसाउ ले भाउ यीती। (रगमनी हास)
- (अ) मिआटे वॅच रवी ही हांसां हा निवरेस लागीं
 रावे। (गं- हासुर हास)
- (६) आंज- रस रवे रिम हे आये प्रगवा ये। (मायाउहा)
- (म) मंगी मगसिउ रग हाकी लूरी अंज हांसां। (मिमाउहा)
- (७) रवी मगहा किग मीउ मुहा। (पुसक- हासुर हास)
- (र) मंगी रिहा ये रि मी अमीर जे हां। (हिमम- हासुर हास)
- (ध) उरुं हेर मउ हा उरुं मचये जे। (हांग- हासुर हास)
- (ग) पुठ का वॅक। (रगमनी- हास)
- (अ) सरे मी मरुल यगिआ, उं येवी हस गली।

(३) राव राव हआग खहाली गली। (मिखरउ हास)
 रिम रि रदिउ हा रेंदगी उाह रिम। (उगउगी हास)

- (३) गीउ (सिह इमार घटापही) 5
- (अ) छीम- छीमवय (हेर हास लुपगी)
- (६) उास मगल (भूं. मंगु मिच)

8. रिम रि रगाती हा मार आयटे साधरां दिच रिम। -
 (३) धर भाउ आयटे
 (अ) आयटा हेम

उठें प्रिय लक्ष्मीं दिव्य रिम रिं हा माव भायले
आषटां दिव्य प्रियी -

(७) यथासाधनं प्रेरितं तत्रैव प्रेरणायाम्

(८) यथासाधनं मंत्रिणाचारिणं यथासाधनम्

10. उठ प्रिय येंवु हा रिंदि दिव्य अकहाए रं - 8
मग्न ते यथासाधनं - यथासाधनी, मं गगन हा
रमग्न लं यं । आम रं यथासाधनं त्रुते मां - सागली
भूमिहाती मत्रु उं हंती गती यं । उग्नं ही मित्राण्य
उठं भीहक - मूफ्री वंषं लं मग्न - रमा मय्याग्न वय्युक्तिं
यं । उंती सिरी प्रायवहाती वंषं थ माती उिमत्र प्रती
गि - उाहा उव हंती यं रिगी प्रायवहाती वंषं
हं वृगी मग्न उ हं हं यं हंती यं । रिम दिव्य
मां ही भूमिहाती मत्रु उं मित्राण्य उंती यं
गग्नंरि हाती यथासाधन हा रंती वंषं ही माती
हा उंतीग्न लगी उंती । हतीमां ह रिउगम दिव्य
मिंती ही मग्न यवम उंती उं मां मिंती ही
धमहातिर (माती रिमम) हं काहमी उंती ग
उग्नं धावें पुगी भाहाराती रिंती रीती भाहें उं यंती
मग्नं रि उग्नं हं वंषं मां माती घहक दिव्य
उग्नं हं मां - यथ, यथासाधनं त्रुते मग्न उ हा ग
उंती उंती यं ।

1. उठ प्रिय येंवु हा यथासाधनी दिव्य अकहाए रं - 9
मैहनात करना मनुष्य के जीवन का प्रमुख अंग है। उसके जीवन
का बहुत बड़ा हिस्सा काम करने में गुजरता है। काम करना उसके
जीवन का बड़ा आधार ही नहीं बल्कि बड़ी जरूरत है। उसके जीवन
का बहुत हिस्सा काम और आराम में बँटा हुआ है। आराम और
उपार्जन रागम में ही हम काम करते हैं, केवल पूरा आराम
और जीव की हालत में ही हमें कोई काम नहीं
करना पड़ता। काम करना ही जिंदगी है। मनुष्य का
जीवन काम-काजी के साथ और-पौर है।